

Digitale seksuelle krenkelseser

Bildedeling uten samtykke

Juridisk oppgave

BACHELOROPPGAVE (BOPPG30)

Politihøgskolen

2019

Kand. nr.: 283

Antall ord: 6350

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	3
1.1	TEMA	3
1.2	PROBLEMSTILLING	4
1.3	AVGRENSNING	4
1.4	METODE.....	5
2	HOVEDDEL	5
2.1	ÅNDSVERKLOVEN § 104 – RETTEN TIL EGET BILDE.....	5
2.1.1	<i>Identifiserbarhetskravet</i>	6
2.1.2	<i>Offentlighetsbegrepet</i>	7
2.1.3	<i>Samtykkebegrepet</i>	8
2.2	STRAFFELOVEN § 266 – HENSYNSLØS ATFERD.....	9
2.2.1	<i>Annen hensynsløs atferd</i>	10
2.2.2	<i>Krenker en annens fred</i>	11
2.3	STRAFFELOVEN § 267 – KRENKELSE AV PRIVATLIVETS FRED.....	12
2.3.1	<i>Offentlig meddelelse</i>	12
2.3.2	<i>Krenker privatlivets fred</i>	14
2.4	FORHOLDET TIL GRUNNLOVEN OG DEN EUROPEISKE MENNESKERETTSSKONVENSJONEN	14
2.4.1	<i>Grunnloven § 102</i>	14
2.4.2	<i>EMK artikkel 8</i>	15
3	AVSLUTNING	16
4	LITTERATURLISTE	19
4.1	LOVER OG KONVENSJONER.....	19
4.2	OFFENTLIGE PUBLIKASJONER	19
4.3	RETTSPRAKSIS	19
4.4	JURIDISK TEORI	20
4.5	ANDRE KILDER.....	21

1 Innledning

1.1 Tema

I denne bacheloroppgaven skal jeg ta for meg problemstillingen med deling av seksualiserte bilder på internett. Temaet har blitt veldig aktuelt i dagens samfunn i tråd med at teknologien har utviklet seg. De aller fleste i dag har en smarttelefon og profiler i sosiale medier, og det kan virke som om mange ikke tror at norsk lov gjelder på internett, eller tenker over hvor alvorlig slik bildedeling kan være.

Temaet har vært mye omtalt i media. Særlig etter at håndballspilleren Nora Mørk stod frem og fortalte hvordan hun var utsatt for dette. Jeg har også sett NRK-dokumentaren «Nakenbildejegeren»¹ hvor ei 23 år gammel jente har som hobby å spore opp og identifisere mennesker som deler nakenbilder. Nakenbildejegeren, eller Mia Landsem som hun egentlig heter, hjelper jenter som er utsatt for ulovlig bildedeling ved å samle sammen en bevispakke med blant annet IP-adresser og lignende som jentene kan ta med seg når de anmelder saken til politiet.

I praksisåret mitt jobbet jeg med flere saker hvor jenter hadde blitt utsatt for at lettkledde og seksualiserte bilder var delt på internett uten deres samtykke. Dette er noe av grunnen til at jeg fattet interesse for temaet. På mitt praksissted kodet vi sakene under Åndsverkloven og retten til eget bilde. Etter å ha undersøkt temaet litt mer, har jeg sett at andre saker også kodes som hensynsløs atferd og krenkelse av privatlivets fred. Regelverket er dermed uklart, ved at forskjellige bestemmelser, med forskjellige strafferammer brukes om hverandre for den samme handlingen. Med denne oppgaven ønsker jeg å belyse hva som er gjeldende rett på dette området, og stille spørsmål ved om lovverket kanskje bør utvikles i tråd med samfunnet.

I og med at ulovlig bildedeling på internett er et relativt nytt fenomen finnes det ganske mange forskjellige måter å definere det på. Media bruker ofte ordet «hevnporno». Sjef for Kripos, Ketil Haukaas, har uttalt at vi må slutte å kalle det hevnporno. For hevn er, i følge bokmålsordboka, å gjengjelde en urett. Og hvilken urett er det man gjengjelder ved å dele noens nakenbilder på internett? Begreper er med på å skape holdninger, og holdningene er

¹ NRK, «Nakenbildejegeren» i *Viten og vilje*, 2018 <https://tv.nrk.no/serie/viten-og-vilje/2018/DMTV23002318/avspiller>

med på å skape skyldfølelse og skam hos offeret.² Haukaas kommer opp med forslag om begrepet «digitale seksuelle krenkelser» og derfor har jeg også valgt å kalle oppgaven min nettopp det.

1.2 Problemstilling

Med bakgrunn i hva jeg tok opp innledningsvis, blir problemstillingen som følger: Hva er gjeldende rett rundt det å ta og dele bilder uten samtykke på internett? Har vi behov for en egen straffebestemmelse som beskytter mot digitale seksuelle krenkelser?

1.3 Avgrensning

I oppgaven velger jeg først og fremst å fokusere på digitale seksuelle krenkelser av personer over 18 år. Dette er fordi barn/ungdom under 18 år er dekket gjennom Straffeloven § 311, om fremstilling som seksualiserer barn, og voksne har, etter min mening, ikke et like godt strafferettslig vern. Problemstillingen kan også være aktuell opp mot barn og ungdom som er jevnbyrdige i alder og utvikling, da det ikke nødvendigvis er hensiktsmessig å straffe disse for fremvisning av barnepornografi. Av rettspraksis ser jeg at denne gruppen oftest blir dømt etter bestemmelsene som jeg skal drøfte senere i oppgaven, og ikke etter § 311.

I oppgaven kommer jeg til å fokusere på Åndsverkloven § 104, om retten til eget bilde, og Straffeloven §§ 266 og 267, om hensynsløs atferd og krenkelse av privatlivets fred. Dette er de mest brukte straffebestemmelsene når det gjelder deling av seksualiserte bilder. Da jeg skal drøfte tre bestemmelser, må jeg av hensyn til oppgavens ordbegrensning utelate noe. Jeg kommer derfor ikke til å ta opp temaer innen alminnelig strafferett, som skyldkrav, forsøk, medvirkning, straffefrihetsgrunner og straffefritaksgrunner. Det er også enkelte nærliggende temaer i straffelovgivningen jeg ikke kommer til å behandle i oppgaven. Det gjelder trusler etter § 263, dersom noen truer med å dele et seksualisert bilde og heleri etter § 332, dersom man uberettiget mottar slike bilder fra andre. Jeg kommer heller ikke til å gå grundig inn på avveiningen mellom ytringsfriheten og personvernet.

Jeg vil tilstrebe å bruke begrepene «digitale seksuelle krenkelser» eller «seksualiserte bilder» i oppgaven, fordi jeg mener bildedelingsproblematikken kan ramme mer enn bare nakenbilder.

² Kripos, *Vi må slutte å kalle det hevnporno*, 2018
<https://www.facebook.com/KriposNCIS/videos/1839890606081885/>

Som et eksempel fra sakene jeg jobbet med i praksisåret var flere av bildene som ble delt i utgangspunktet helt uskyldige bilder, men gjerningspersonen hadde beskåret bildene til å fremstå på en seksualisert måte, noe som var like krenkende for fornærmede. Når jeg skriver om «bilder» i oppgaven vil det også innebære levende bilder som film og videoklipp.

1.4 Metode

For å besvare problemstillingen vil jeg benytte juridisk metode. Kort forklart betyr det å tolke innholdet i en rettsregel ved hjelp av rettskildefaktorer. Lovteksten kan ofte tolkes videre enn ordlyden, og da må man søke svaret i andre kilder som f.eks. lovforarbeider, rettspraksis og juridisk teori. Rettskildefaktorene må tolkes, og deretter må det trekkes slutninger.³

Temaet er et relativt nytt problemområde, og det foreligger begrenset med rettspraksis. Nora Mørk saken ble for eksempel avgjort i forlikrådet, og det er noen saker som også avgjøres med forelegg eller sendes til konfliktråd. I tillegg kan man anta at mørketallene er store. Det er særlig lite høyesterettspraksis på området, og jeg vil derfor trekke frem en del underrettsdommer i besvarelsen. Selv om underrettsdommer har liten rettskildemessig vekt, vil de allikevel være beskrivende for temaet.

2 Hoveddel

2.1 Åndsverkloven § 104 – Retten til eget bilde

”Fotografi som avbilder en person, kan ikke gjengis eller vises offentlig uten samtykke av den avbildede, unntatt når

- a) Avbildningen har aktuell og allmenn interesse*
- b) Avbildningen av personen er mindre viktig enn hovedinnholdet i bildet*
- c) Bildet gjengir forsamlinger, folketog i friluft eller forhold eller hendelser som har allmenn interesse*
- d) Eksemplarer av avbildningen på vanlig måte vises som reklame for fotografens virksomhet og den avbildede ikke nedlegger forbud, eller*
- e) Bildet brukes som omhandlet i § 33 andre ledd eller § 37 tredje ledd*

Vernet gjelder i den avbildedes levetid og 15 år etter utløpet av avbildedes dødsår.”

³ Erik Magnus Boe, *Grunnleggende juridisk metode – En introduksjon til rett og rettstenking*, 3. utgave, Oslo 2012, s. 81-86

Åndsverkloven ble revidert i 2018, men § 104 er en videreføring av den gamle § 45 c med identisk ordlyd. Eldre forarbeider og rettsavgjørelser vil fortsatt være relevante.

Datakrimutvalget har fremhevet bestemmelsen om retten til eget bilde som en sentral bestemmelse som vil ha særlig aktualitet ved ulovlig publisering av personbilder på internett.⁴ Bestemmelsen bruker begrepet «fotografi» og herunder dekkes også videoklipp, da video består av en rekke fotografier som kan frysnes og lages stillbilder av.⁵ Selv om Åndsverkloven (åvl.) sitt formål er å blant annet gi rettigheter til dem som skaper et åndsverk, er § 104 egentlig en personvernregel.⁶

Overtredelse av åvl. er belagt med straff jf. § 79. Strafferammen er bøter eller fengsel inntil ett år. Unntaksreglene i bestemmelsens første ledd bokstav a)-e) kan neppe tenkes å komme til anvendelse når det gjelder min problemstilling om deling av seksualiserte bilder. Jeg kommer derfor ikke til å drøfte disse. Det er imidlertid tre vilkår som krever nærmere gjennomgang; «avbilder en person», «gjengis eller vises offentlig» og «samtykke».

2.1.1 Identifiserbarhetskravet

§ 104 gjelder fotografi som «avbilder en person», men bestemmelsens ordlyd sier ikke noe om hva som kreves når det gjelder gjenkjennelighet. Det er allikevel en forutsetning at personen kan identifiseres. Fotografier som viser ansikt er lettest gjenkjennelig, men det kan være andre ting, for eksempel arr eller tatoveringer, som gjør at man enkelt kan gjenkjenne personen på bildet. Det kreves altså ikke mer enn at de som kjenner personen fra før, kan identifisere vedkommende.⁷

Dette illustreres i Høyesteretts dom mellom Tromsø 2018 AS og snøbrettkjørereren Andy Finch. I forbindelse med søknad om å bli Norges kandidat i OL 2018 brukte Tromsø 2018 AS blant annet et bilde av Finch i et luftig snøbrett-hopp. Høyesterett kom frem til at bildet var vernet av daværende § 45 c, til tross for at ansiktet ikke var synlig, da Finch kunne gjenkjennes av personer i snøbrettmiljøet.⁸ I samme sak uttalte lagmannsretten at

⁴ NOU 2007:2 s. 38

⁵ Marius Rød, «Merknad til Åndsverkloven § 45 c» i *Lovdata*, 2012

⁶ Jon Wessel-Aas, «Merknad til Åndsverkloven § 45 c» i *Lovdata*, 2012

⁷ *Ibid.*

⁸ Rt. 2009 s. 1568

«(...) På den annen side er det ikke dekning for å kreve at personen bare har et vern dersom han/hun kan gjenkjennes av allmennheten. (...) Etter lagmannsrettens oppfatning må det her legges avgjørende vekt på at Finch sannsynligvis var gjenkjennerbar for de med interesse i snowboardmiljøet, herunder sponsorer og andre med økonomiske interesser.»⁹

Identifiserbarhetskravet er med andre ord ikke særlig strengt.

Seksualiserte bilder som deles på internett utelater ofte ansiktet, men er allikevel vernet av åvl. dersom man kan kjenne igjen vedkommende på bildet. I noen tilfeller kan det hende personer på slike bilder ikke er gjenkjennelige i det hele tatt, men at de blir identifisert ved hjelp av bildetekst. Vi vil da komme utenfor personavbildning etter åvl., men vedkommende kan da ha et vern i for eksempel regler om privatlivets fred som jeg skal drøfte senere i oppgaven.

2.1.2 Offentlighetsbegrepet

Åvl. § 104 kommer kun til anvendelse dersom fotografiet allerede er tatt, og det senere gjengis eller vises offentlig. Den rammer ikke personer som tar et nakenbilde av en annen. En naturlig språklig forståelse av ordet «offentlig» er noe som er tilgjengelig for, eller noe som angår allmennheten. Etter åvl. § 3 innebærer opphavsretten enerett til «å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten». I § 104 brukes begrepene «gjengis eller vises offentlig», men fordi bestemmelsen er en videreføring av den tidligere fotografiloven § 15 antas det at meningsinnholdet skal være det samme.¹⁰ I lovens forarbeider kommer det frem at å gjøre verket tilgjengelig for allmennheten innebærer enhver måte offentligheten blir kjent med verket på. Videre kommer det frem at det er uten betydning hvordan offentligheten blir kjent med verket, «gjengis eller vises» er ment å være teknologinøytralt, og det å spre et seksualisert bilde av noen på internett vil dermed få samme konsekvens som om man skulle printet ut bildet og hengt det opp. I tillegg er den avbildede vernet både den første og den sjette gangen bildet spres. Bildet gjøres tilgjengelig for allmennheten hver enkelt gang det blir gjengitt eller vist, slik at dersom en person sender et bilde til en gruppe personer, og en annen person sender det videre, vil begge tilfellene rammes av åvl. § 104.¹¹

⁹ LH-2008-130448 (Hålogaland)

¹⁰ Maria Jongers, *Retten til eget bilde: En redegjørelse, vurdering og sammenligning av den avbildedes rettsvern etter åndsverkloven § 45 c, straffeloven § 390 og personopplysningsloven*. Oslo 2006, s. 29

¹¹ Ot.prp. nr. 26 (1959-1960) kap. 1 s. 16

I straffelovens legaldefinisjoner i § 10 fremkommer det at en handling er offentlig når den er foretatt «i nærvær av et større antall personer», og antallet er bestemt til å være 20-30 personer ifølge straffelovens forarbeider.¹² I åndsverklovens forarbeider fremgår det imidlertid at personantallet ikke er avgjørende, men heller hvorvidt åndsverket er gjort tilgjengelig for allmennheten.¹³ For eksempel kan en stor familiefest huse et større antall personer, men allikevel være privat. Videre fremgår det at

«Hvis gjengivelsen av et åndsverk skal ha privat karakter, må den skje innenfor den forholdsvis snevre krets som familie- vennskaps- eller omgangsbånd skaper. Det som faller utenfor denne krets er etter lovens mening skjedd offentlig enten alle og enhver har hatt adgang til gjengivelsen, eller en begrenset forsamling som ikke er valgt ut med private og personlige forhold for øye.»¹⁴

Åndsverkloven legger dermed ikke vekt på ett spesielt personantall, men en konkret vurdering i hver enkelt sak.¹⁵

2.1.3 Samtykkebegrepet

Samtykke er en straffefriende grunn i likhet med nødverge, nødrett og selvtekt. Samtykke har i midlertidig ingen egen bestemmelse i straffelovgivningen da den straffefriende virkningen må vurderes i henhold til hvert enkelt straffebud. For lovbrudd som rammer konkrete personer kan man i utgangspunktet si at samtykke fritar for straff.¹⁶ I åvl. § 104 er samtykke spesifisert som et objektivi vilkår.

For at samtykket skal være straffefriende må den samtykkendes alder, modenhet og mentale tilstand vurderes. Vedkommende må forstå hva det samtykkes til. Samtykket kan når som helst trekkes tilbake og mister da umiddelbart sin gyldighet.¹⁷ Videre er samtykket straffefriende bare så langt samtykket rekker. Det vil si at i saker om bildedeling må samtykket omfatte konteksten og mediet som bildet publiseres i. Dersom en person har samtykket til at kjæresten tar et nakenbilde av vedkommende, innebærer det ikke automatisk samtykke til at

¹² Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) kap. 30.1 s. 409.

¹³ Åndsverkloven 2018. Lov om opphavsrett til åndsverk mv. (2018) § 10

¹⁴ Ot.prp. nr. 26 (1959-1960) kap. 1 s. 16-17

¹⁵ *Ibid.*

¹⁶ Steinar Fredriksen, *Lovbrudd, skyld og straff – Hovedlinjer i alminnelig strafferett*, Oslo 2016, s. 157.

¹⁷ *Ibid.*, s. 160.

det samme bildet kan publiseres videre på internett. Den som publiserer bildet har bevisbyrden for at et samtykke foreligger.¹⁸

En av de viktigste rettsavgjørelsene innenfor temaet om digitale seksuelle krenkelser er den såkalte «Snapchatdommen»¹⁹ som kom i kjølvannet av «The Snapping».²⁰ I 2014 ble tjenesten Snapsaved hacket. Snapsaved var en tjeneste hvor man kunne lagre bilder man mottok på Snapchat, uten at avsenderen fikk vite om det. Bildene man lagret ble samtidig lagret på Snapsaved sin egen server. Som en følge av datainnbruddet ble 200 000 bilder og videoer lekket på internett. Hovedsakelig intime bilder og videoer. I Snapchatdommen ble tiltalte dømt for heleri av til sammen 35 764 bilder som stammet fra hackingen. Han lastet ned bildene med såkalt Torrent-teknologi, som i praksis betyr at han lastet opp innhold samtidig som han lastet ned.²¹ Høyesterett kom frem til at tiltalte da indirekte hadde bidratt til spredning av bildene. De avbildede kvinnene visste ikke at bildene av dem florerte på internett, og hadde naturligvis ikke samtykket til spredningen. Dermed kom Åndsverkloven til anvendelse. Tiltalte ble dømt til fengsel i fem måneder for dataheleri og digitale seksuelle krenkelser.²²

Av rettspraksis ellers ser jeg at åvl. blir brukt i sivile saker, og da gjerne i forbindelse med oppreisning for ikke-økonomisk skade. Et eksempel er en dom fra Øst-Finnmark tingrett hvor saksøkte hadde publisert to bilder av fornærmedes bryster på Facebook. Hun var i samme tingrett dømt for krenkelse av privatlivets fred etter Straffeloven § 267. I oppreisningssaken var grunnlaget åvl. 1961 § 45 c jf. § 55, og saksøkte ble dømt til å betale oppreisning på 5000kr.²³

2.2 Straffeloven § 266 – Hensynsløs atferd

”Den som ved skremmende eller plagsom opptreden eller annen hensynsløs atferd forfølger en person eller på annen måte krenker annens fred, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år.”

¹⁸ Inger Marie Sunde, *Datakriminalitet – En fremstilling av strafferettslige regler om datakriminalitet*, Bergen 2016, s. 172.

¹⁹ HR-2016-2263-A

²⁰ Anders Holth Johansen, «200 000 private Snapchat-bilder på avveie», *Dagbladet* 10.10.2014, <https://www.dagbladet.no/nyheter/200-000-private-snapchat-bilder-pa-avveie/60969143>

²¹ HR-2016-2263-A

²² *Ibid.*

²³ TOSFI-2017-198171 (Øst-Finnmark)

Straffeloven (strl.) § 266 er en videreføring av Straffeloven av 1902 § 390 a. Den eneste endringen i ordlyden er at personforfølgelse er lagt til som et objektive vilkår. Forarbeidene til, og rettspraksis vedrørende den gamle loven er derfor fortsatt relevante for de vilkårene jeg skal drøfte.

Bestemmelsen er av forarbeidene ment til å ramme psykiske integritetskrenkelsener, på samme måte som vi har bestemmelser som verner ens fysiske integritet, for eksempel om kroppskrenkelse og kroppsskade.²⁴ § 266 har flere vilkår, men jeg skal gå nærmere inn på to av dem: «hensynsløs atferd» og «krenke en annens fred». Vilråene om «skremmende eller plagsom opptreden» vil typisk ramme krenkelse som for eksempel gjentatte telefonoppringninger²⁵ eller krenkende meldinger sendt via sosiale medier eller tekstmelding. «Personforfølgelse» gjelder både på internett og i den fysiske verdenen, og er kanskje bedre kjent som stalking.²⁶ Disse vilråene er ikke relevante for min problemstilling, og jeg velger derfor å ikke gå noe nærmere inn på disse.

2.2.1 Annen hensynsløs atferd

I forarbeidene beskrives «hensynsløs atferd» som en sterk karakteristikk og innebærer som oftest at atferden klart er moralsk forkastelig,²⁷ eller kvalifisert klanderverdig. Det spiller ingen rolle om på hvilken måte den hensynsløse atferden har skjedd. Det kan for eksempel være skriftlig, muntlig eller i vårt tilfelle: ved bruk av elektronisk kommunikasjon via for eksempel sosiale medier.²⁸

I forarbeidene ramses det opp noen eksempler på hva bestemmelsen kan tenkes å ramme, men det fremkommer også at «Skal man i det hele tatt kunne gi et effektivt strafferettslig vern mot de mange former for psykiske krenkelsener som kan komme på tale er det umulig å gjennomføre dette uten hjelp av en generell regel.»²⁹ Ordlyden i bestemmelsen er dermed ganske vidt formulert, noe som også er lovgivers hensikt.

²⁴ Ot.prp. nr. 41 (1954) kap. IV s. 23.

²⁵ *Ibid.*

²⁶ Sunde 2016, s. 175

²⁷ Ot.prp. nr. 41 (1954) kap. IV s. 23.

²⁸ Rolf B. Wegner, *Strafferett spesiell del*, 2. utgave, Drammen 2015, s. 153

²⁹ Ot.prp. nr. 41 (1954) kap. IV s. 24

I en dom fra Sandefjord tingrett ble ei jente dømt etter § 266 for å ha filmet to personer som utførte seksuelle handlinger og deretter publisert videoen via Snapchat. Tingretten uttalte at tiltaltes handlemåte var kvalifisert klanderverdig, og at handlingen utgjorde en grov krenkelse av de fornærmedes privatliv. Spesielt jenta som ble filmet har blitt konfrontert av en rekke personer, noe som har medført en psykisk påkjenning. I skjerpene retning ble det også lagt vekt på at det var en film istedenfor et stillbilde, at den lå ute i ca. to timer før den ble fjernet og at den ble sett av nærmere 210 personer. Jenta ble dømt til betinget fengsel med vilkår, bot og erstatning for ikke-økonomisk skade.³⁰

2.2.2 Krenker en annens fred

Det er også et krav om at atferden har «*krenket en annens fred*». Med en annen persons fred menes «sinnetts integritet», og det er dermed altså bare psykiske krenkelser som rammes av straffebudet.³¹ I en dom fra høyesterett er det uttrykt at atferden må «*markert overstige ubehageligheter som alminnelig menneskelig samkvem regelmessig fører med seg*». Det må videre vurderes hvor og når handlingen skjedde, om den hadde et aktverdig formål og fornærmedes opptreden.³²

Av rettspraksis ser jeg at det er oftest § 266 som blir brukt i saker om deling av seksualiserte bilder. Hvorfor er uklart, men jeg kan tenke meg at det kan ha noe å gjøre med at det ikke er krav om at bildedelingen skal være offentlig. Dette ser vi eksempel på i Sør-Trøndelags tingretts dom hvor en mann ble dømt for å ha vist frem nakenbilder av sin tidligere kjæreste til fire av hennes venner, og på den måten krenket hennes fred.³³ I tillegg er strafferammen i § 266 høyere enn i § 267 og åvl., noe som også kan være en årsak til at § 266 benyttes oftere. Flere av avgjørelsene legger vekt på allmennpreventive hensyn i straffeutmålingen, som for eksempel i denne tingrettsdommen fra Asker og Bærum:

«... sterke allmennpreventive hensyn tilsier at det reageres strengt mot denne type adferd. I dagens samfunn har nær sagt alle unge mennesker med seg mobiltelefon med kamera i det daglige, og de har umiddelbar tilgang til sosiale medier. Det er således svært lett å legge ut bilder eller videoer som viser andre mennesker i krenkende

³⁰ TSAFO-2017-33010 (Sandefjord)

³¹ Ot.prp. nr. 41 (1954) kap. IV s. 24

³² Rt. 2014 s. 669

³³ TSTRO-2016-66098 (Sør-Trøndelag)

situasjoner. Virkningen av handlingen kan bli at fornærmede utsettes for mobbing, sosial utstøtning og store psykiske problemer.»³⁴

På en annen side er det andre krav til forsett i § 266. I forarbeidene kommer det til uttrykk at gjerningspersonens forsett innebærer at fornærmede skal oppfatte krenkelsen.³⁵ I en dom av Høyesterett hadde en ung gutt tatt et seksuelt krenkende bilde av ei jente og sendt det til to kompiser uten fornærmedes samtykke. Bildene ble senere delt videre i ungdomsmiljøet. Høyesterett konkluderte med at det ikke var påregnelig for tiltalte at bildet ble spredt videre, og at hans forsett dermed ikke omfattet at fornærmede skulle oppfatte krenkelsen. I lagmannsretten ble gutten først dømt etter strl. § 1902 § 201, om seksuelt krenkende atferd, men høyesterett opphevet dommen på grunn av feil lovanvendelse. Høyesterett kom derimot frem til at guttens handlinger objektivt sett rammes av gjerningsbeskrivelsen i § 390 a (nå § 266).

2.3 Straffeloven § 267 – Krenkelse av privatlivets fred

En annen bestemmelse i samme kapittel lyder som følger:

”Den som gjennom offentlig meddelelse krenker privatlivets fred, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år. (...)”

Bestemmelsen er en videreføring av Straffeloven av 1902 § 390 som lyder

«Med bøter eller fengsel inntil 3 måneder straffes den som krenker privatlivets fred ved å gi offentlig meddelelse om personlige eller huslige forhold. (...)»

Det er ikke store endringer fra gammel til ny straffelov, og både eldre forarbeider og rettspraksis får derfor betydning også her. I dette kapittelet vil jeg gå nærmere inn på begrepene «offentlig meddelelse» og «privatlivets fred» .

2.3.1 Offentlig meddelelse

«Meddelelse» innebærer et krav om formidling av informasjon. Det kan være muntlige eller skriftlige utsagn, bilder, film eller liknende.³⁶ Dersom meddelelsen inneholder bilder, sier i midlertid Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) at privatlivsvernet får særlig

³⁴ TAHER-2016-136649 (Asker og Bærum)

³⁵ Ot.prp. nr. 41 (1954) kap. IV s. 23

³⁶ Magnus Matningsdal, «Kommentar til straffeloven i Norsk lovkommentar», Gyldendal Rettsdata, 2018, note 1705.

betydning.³⁷ Det er bare formidling av informasjon om en person som beskyttes med bestemmelsen om privatlivets fred, og ikke fremskaffelse av informasjonen.³⁸ En kan med andre ord ikke straffes etter § 267 for å ha et seksualisert bilde av en annen person lagret på datamaskinen uten å gi det videre til noen andre. Det er heller ikke et krav om at informasjonen som meddeles er fremskaffet på en ulovlig måte, slik som det ble gjort i Snapchatdommen^{39, 40}

Meddelelsen må i midlertid fremsettes på en bestemt måte, nemlig offentlig. At meddelelsen er offentlig betyr, ifølge legaldefinisjonene i Straffeloven § 10, at den er foretatt i nærvær av «et større antall personer». Av forarbeidene er det bestemt til å være 20-30 personer.⁴¹ Det er tilstrekkelig at bildet er «egnet til å nå» så mange, men det kreves ikke at det faktisk har skjedd. Allikevel må gjerningspersonens forsett omfatte at den kunne vært egnet til å nå så mange. Dersom vedkommende mener å vise et bilde til én venn på for eksempel Facebook, men kommer i skade for å publisere det slik at alle vennene kan se det, vil dette være en forsettlig meddelelse, men ikke en forsettlig offentlig meddelelse. I slike tilfeller kan det allikevel være aktuelt å idømme oppreisning etter skadeerstatningsloven § 3-6 fordi skyldkravet der er uaktsomhet.⁴²

På internett er 20-30 personer i utgangspunktet en lav terskel. Det er for eksempel vanlig å ha flere hundre venner eller følgere i sosiale medier. Det er kun persontallet som er relevant, og ikke om nettstedet er lukket eller åpent, er passordbelagt eller har andre restriksjoner.⁴³ Vi kan allikevel få tvilstilfeller i slike situasjoner, fordi man på for eksempel Facebook eller Snapchat har mulighet til å opprette små lukkede grupper hvor man kan dele bilder. I en dom fra Høyesterett fremkommer det at i spesielle situasjoner kan en meddelelse som i utgangspunktet er egnet til å nå færre enn 20 personer også anses som en offentlig meddelelse. I dommen står det at «*Hva som ligger i uttrykket et større antall personer, må vurderes i forhold til det enkelte straffebud der uttrykket forekommer*», videre er situasjonen som bildet deles i av stor betydning.⁴⁴

³⁷ Ellen Lexerød Hovlid, «Krenkelser ved offentliggjøring av private opplysninger og bilder på sosiale medier», *Tidsskrift for rettsvitenskap*, 2016, s. 149

³⁸ Ellen Lexerød Hovlid, *Vern av privatlivets fred*, Oslo 2015, s. 92

³⁹ HR-2016-2263-A

⁴⁰ Hovlid 2015, s. 92

⁴¹ Ot.prp. nr. 90 (2003-2004) s. 163

⁴² Hovlid 2015, s. 95-97

⁴³ Sunde 2016, s. 60

⁴⁴ Rt. 2006 s. 779

2.3.2 Krenker privatlivets fred

Når det gjelder «*privatlivets fred*» er dette tenkt til å beskytte noens personlige forhold. Det kan for eksempel være graviditet, skilsmisse, befatning med narkotika, eller knyttet til min problemstilling: noens seksuelle forhold.⁴⁵ Videre må det foreligge en krenkelse, og denne må være rettsstridig. Det vil si at retten må foreta en konkret vurdering av om meddelelsen kan karakteriseres som utilbørlig eller uforsvarlig på bakgrunn av måten den er fremsatt på og øvrige omstendigheter. Det kan for eksempel innebære om det som er meddelt har allmenn interesse og hvor sensitive opplysningene er.⁴⁶ Rettspraksis viser til at vurderingen skal baseres på en objektiv norm, hvor det ikke er fornærmedes følelse av krenking som skal vektlegges, men en alminnelig vurdering av forholdet.⁴⁷ I en tilståelsesdom fra Øst-Finnmark tingrett hadde tiltalte publisert bilder av seksuell karakter med teksten «Tullhau fra Vestre Jakobselv» på sin Facebook-profil. Bildene lå ute i omtrent 15 minutter før de ble slettet, og tiltalte hadde i overkant av 200 venner på sin profil.

«På denne bakgrunn har retten funnet det bevist at siktede på tid og sted som beskrevet i siktelsen, krenket fornærmedes fred da hun la ut bildene, jf. straffeloven (2005) § 267. Det er på det rene at fornærmede ikke har samtykket til publiseringen. Videre finner retten det utvilsomt at siktede handlet forsettlig da hun publiserte bildene. Retten viser til siktedes forklaring om at hun ønsket å såre fornærmede slik siktede selv hadde blitt såret.»

Tiltalte ble dømt til å betale en bot på kr 6500,-.⁴⁸ Denne dommen henger sammen med oppreisningssaken som jeg nevnte i kapittel 2.1.3 og er et godt eksempel på at deling av bilder i kombinasjon med tekst ikke rammes av åvl., men at det da er mer hensiktsmessig å dømme begge forhold under ett.

2.4 Forholdet til Grunnloven og den europeiske menneskerettskonvensjonen

2.4.1 Grunnloven § 102

Grunnloven § 102 lyder som følger:

«Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon. Husransakelse må ikke finne sted, unntatt i kriminelle tilfeller.»

⁴⁵ Matningsdal 2018, note 1706

⁴⁶ Ot.prp. nr. 22 (2008-2009) s. 425

⁴⁷ Rt. 1960 s. 1147

⁴⁸ Øst-Finnmark tingretts dom av 17. november 2016 (Sak 16-172847ENE-OSFI)

Statens myndigheter skal sikre et vern om den personlige integritet.»

Bestemmelsen ble innført i Grunnloven i 2014, med begrunnelsen om at privatlivets fred har fått økt aktualitet i sammenheng med den teknologiske utviklingen, og dens muligheter til å misbrukes.⁴⁹ Bestemmelsens andre ledd dreier seg om personvern i vid forstand. I forarbeidene defineres personvern til «ivaretagelse av personlig integritet; ivaretagelse av enkeltindividers mulighet for privatliv, selvbestemmelse (autonomi) og selvutfoldelse.»⁵⁰ Bestemmelsene om retten til eget bilde og privatlivets fred nevnes som eksempler på hva som omfattes av personvernet. Grunnloven § 102 er inspirert av, og har nesten samme ordlyd som EMK artikkel 8, og må derfor forstås i lys av denne.⁵¹

2.4.2 EMK artikkel 8

EMK art. 8 er bygget opp slik at den vernede interessen defineres i første avsnitt, og vilkårene for inngrep i andre avsnitt. Artikkelen har følgende ordlyd:

«1. Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse.

2. Det skal ikke skje noe inngrep av offentlig myndighet i utøvelsen av denne rettighet unntatt når det er i samsvar med loven og er nødvendig i et demokratisk samfunn av hensyn til den nasjonale sikkerhet, offentlige trygghet eller landets økonomiske velferd, for å forebygge uorden eller kriminalitet, for å beskytte helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.»

Praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstolen viser at artikkel 8 omfatter vern av eget bilde. Et eksempel er saken Giorgi Nikolaishvili mot Georgia:

«The Court reiterates that the concept of private life includes elements relating to a person's right to his or her image, and that the publication of a photograph, without the consent of its owner, even if this act is devoid of any specific aim, constitutes an interference under Article 8 of the Convention.»⁵²

Dette er også lagt til grunn i flere avgjørelser fra EMD, for eksempel i Von Hannover mot Tyskland hvor offentliggjøring av bilder ble sett på som inngrep i retten til privatliv.⁵³ I nevnte sak var det snakk om hverdagslige bilder som stadig ble gjengitt i pressen, og EMD

⁴⁹ Dokument 16 (2011-2012) s. 171

⁵⁰ *Ibid.* s. 172

⁵¹ *Ibid.* s. 175

⁵² EMDs dom 13. april 2009 *Giorgi Nikolaishvili v. Georgia*, avsnitt 121

⁵³ EMDs dom 24. september 2004 *Von Hannover v. Germany nr. 1*, avsnitt 76-80

kom frem til at det var brudd på retten til privatliv. Det kan dermed ikke synes at EMD har lagt til grunn noe sensitivitetskrav til bildene i forhold til artikkel 8, men heller om bildene har allmenn interesse eller ei – noe vi også finner igjen i unntaksvilkårene i åvl. § 104. I saken Lillo-Stenberg og Sæther mot Norge, hvor ukebladet Se&Hør hadde publisert seks bilder fra bryllupet deres, kom EMD frem til at det ikke var brudd på artikkel 8, da bildene ikke var egnet til å skade de fornærmedes omdømme, at bryllupet var arrangert på et offentlig sted og at bildene til en viss grad hadde allmenn interesse.⁵⁴

Nå er det slik at EMD dømmer saker hvor stater har blitt anklaget for brudd på EMK, og ikke privatpersoner. Uten at jeg skal gå for dypt inn i avveiningen mellom ytringsfriheten og retten til privatliv skal jeg forklare betydningen av dette. Dersom en person deler et seksualisert bilde av en annen, vil det komme an på hvorvidt personen er domfelt eller frifunnet i en norsk domstol om EMK artikkel 8 eller artikkel 10 vil komme til anvendelse. Dersom vedkommende er domfelt vil det kunne bli spørsmål om domstolen hadde adgang til å begrense vedkommendes ytringsfrihet etter artikkel 10, og dersom han er frifunnet vil det kunne bli spørsmål om domstolen burde ha begrenset ytringsfriheten etter artikkel 8. EMD har uttalt at det skal praktiseres en balansetest mellom artikkel 8 og artikkel 10, da de to rettighetene er likeverdige.⁵⁵ Dette fremkommer også i dommen Lillo-Stenberg og Sæther mot Norge:

«The Court therefore finds reason to point out that, although opinions may differ on the outcome of a judgment, “where the balancing exercise has been undertaken by the national authorities in conformity with the criteria laid down in the Court’s case-law, the Court would require strong reasons to substitute its view for that of the domestic courts»⁵⁶

3 Avslutning

Som nevnt innledningsvis ville hovedfokuset mitt i oppgaven ligge på om vi har behov for en egen straffebestemmelse mot digitale seksuelle krenkelser, som kan gi et bedre vern og en likere praksis enn det vi ser i dag.

⁵⁴ EMDs dom 16. januar 2014 *Lillo-Stenberg and Sæther v. Norway*, avsnitt 41-45

⁵⁵ Hovlid 2016: s. 147-148

⁵⁶ EMDs dom 16. januar 2014 *Lillo-Stenberg and Sæther v. Norway*, avsnitt 44

En ny straffebestemmelse kan i midlertid være på vei. Den 26. juli 2018 sendte Justis- og beredskapsdepartementet på høring forslag til et nytt straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred. Formålet med forslaget er å sikre at all uberettiget spredning, fremstilling og anskaffelse av krenkende bilder er straffbart, og at dette fremgår tydelig av loven. For organiserte og grove overtredelser foreslås straffenivået hevet. For andre overtredelser går forslaget ut på å stadfeste det straffenivået som er etablert i rettspraksis, for å sikre at dette legges til grunn i flere saker enn i dag.⁵⁷

For å oppsummere hva jeg har kommet frem til er gjeldende rett, etter mitt syn, problematisk på følgende områder: Først og fremst stiller strl. § 267 og åvl. § 104 krav om at bildedelingen må ha foregått offentlig. For de fornærmede kan det være like krenkende om et seksualisert bilde har blitt delt til 5 av hennes bekjente enn om det skulle vært femti ukjente personer på internett. Strl. § 266 stiller krav om at gjerningspersonens forsett må innebære at fornærmede er kjent med bildedelingen. For eksempel vil bilder tatt i skjul, som deretter deles videre uten at fornærmede er kjent med det, falle utenfor selv om det absolutt vil være en hensynsløs opptreden.⁵⁸ Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembeter påpeker i sitt høringsvar til det nye straffebudet, at dette har medført personer som har delt andres nakenbilder, og som burde straffes har gått fri.⁵⁹ Åvl. stiller imidlertid ikke krav om at bildene må være av en viss sensitivitet, eller være egnet til å krenke den avbildede, slik at denne kan være enklere å benytte i mange tilfeller.⁶⁰

Satt på spissen kan det diskuteres om § 266 er i strid med kravet om forutberegnelighet, som følger av legalitetsprinsippet.⁶¹ Straffelovkommissjonen har tidligere uttalt at det vil være i strid med legalitetsprinsippet dersom et straffebud generelt retter seg mot handlinger som for eksempel krenker andre, og at straffebudet må angi flere objektive kjennemerker ved handlingen. Det straffbare forholdet må ikke være for løst beskrevet, men kommissjonen legger også vekt på at det ikke kan stilles særlig strenge krav, da det er en rekke bestemmelser som åpner for et vidt dommerskjønn.⁶²

⁵⁷ Justis- og beredskapsdepartementet, *Høringsnotat om endringer i straffeloven (Bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred)* (Snr. 18/3556), 2018

⁵⁸ Advokatforeningen, «Høringsvar» i *Høring – Nytt straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred*, 2018

⁵⁹ Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembeter, «Høringsvar» i *Høring – Nytt straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred*, 2018

⁶⁰ Hovlid 2015, s. 55

⁶¹ Grunnloven 1814, Lov 17. mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov § 96

⁶² NOU 1983:57, s. 116

Ikke minst har alle de tre bestemmelsene forskjellig strafferamme. Etter åvl. § 104 jf. 79 og strl. § 267 er straffen bot eller fengsel inntil ett år, mens etter strl. § 266 er den bot eller fengsel inntil 2 år. Ved at det ikke finnes noen ensformig praksis på hvilke bestemmelser som brukes i hvilke tilfeller kan vi risikere at like handlinger får ulik straff. På en annen side vil lex specialis prinsippet komme til anvendelse dersom det er motstrid mellom bestemmelsene som verner om privatlivets fred. Det vil si at spesial lov går foran generell lov, og man skal derfor benytte seg av åndsverkloven.⁶³ Allikevel ser jeg av rettspraksis at åvl. er lite brukt i saker som omhandler bildedeling. Grunnen til det kan være at bildene ofte blir lagt ut sammen med tekst. Tekstpubliseringen vernes ikke etter åvl., og det vil da være mer hensiktsmessig å vurdere forholdet samlet under én straffebestemmelse.

Justis- og beredskapsdepartementet har kommet med tre alternative lovforslag. Det første er å legge til ny §§ 267 a til 267 c om uberettiget befatning med privatlivskrenkende lyd- eller bildemateriale, hvor både fremstilling, anskaffelse og tilgjengeliggjøring av slikt materiale blir straffet med bot eller fengsel fra 6 måneder for grov uaktsomhet til 2 år for grov overtredelse. Det andre alternativet går ut på å legge til vilkår om personforfølgelse i § 266, og det siste alternativet går ut på å legge til et nytt annet ledd i § 267 som lyder «*På samme måte straffes den som krenker privatlivets fred eller volder fare for dette ved uberettiget å formidle lyd- eller bildemateriale av åpenbart privat karakter*»⁶⁴

Uansett hva resultatet blir, så mener jeg at dette er et steg i riktig retning. Kripos har nylig lansert «*Delbart?*», et undervisningsopplegg for ungdomsskoleelever for å forebygge deling av seksualiserte bilder og videoer. De peker på at ulovlig bildedeling er et samfunnsproblem, og at undervisningsopplegget vil gi ungdommer kunnskap til å ta gode valg for seg selv og andre.⁶⁵ Dette tyder på at problemstillingen tas på alvor. Det blir spennende å følge utviklingen videre, både juridisk og polisiært.

⁶³ Hovlid 2015, s. 55

⁶⁴ Justis- og beredskapsdepartementet 2018

⁶⁵ Kripos, *Delbart? Om ulovlig bildedeling blant ungdommer*, 2019 <https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2019/01/24/delbart-om-ulovlig-bildedeling-blant-ungdommer/>

4 Litteraturliste

4.1 Lover og konvensjoner

- 1814 Lov 17. mai 1814 Kongeriket Norges Grunnlov (Grunnloven).
- 1902 Lov 22. mai 1902 nr. 10 Almindelig borgerlig Straffelov (straffeloven 1902).
- 1950 Konvensjon 4. november 1950 om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter (EMK).
- 1961 Lov 12. mai 1961 nr. 2 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven).
- 2005 Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven).
- 2018 Lov 15. juni 2018 nr. 40 om opphavsrett til åndsverk mv. (åndsverkloven)

4.2 Offentlige publikasjoner

Dokument 16 (2011-2012). *Rapport fra Menneskerettsutvalget om menneskerettigheter i Grunnloven.*

NOU 1983:57 (1983). *Straffelovgivningen under omforming. Straffelovkommisjonens delutredning I.* Oslo: Justis- og politidepartementet, Straffelovkommisjonen.

NOU 2007:2 (2007). *Lovtiltak mot datakriminalitet.* Oslo: Departementenes servicesenter, Informasjonsforvaltning.

Ot.prp. nr. 41 (1954). *Om endringer i den almindelige borgerlige straffelov av 22. mai 1902 m.v.*

Ot.prp. nr. 26 (1959-1960). *Lov om opphavsrett til åndsverk.*

Ot.prp. nr. 90 (2003-2004). *Om lov om straff (straffeloven).*

4.3 Rettspraksis

Norsk rettspraksis

HR-2017-1245-A

HR-2016-2263-A (Snapchatdommen)

Rt. 2009 s. 1568 (Andy Finch)

Rt. 2006 s. 779

LH-2008-130448 (Andy Finch)

TSAFO-2017-33010

TOSFI-2017-198171

TAHER-2016-136649

TSTRO-2016-66098

Øst-Finnmark Tingrett sak 16-172847 (Upublisert)

Internasjonal rettspraksis

Von Hannover v. Germany	Case of Von Hannover v. Germany Application no. 59320/00 24.09.2004
Giorgi Nikolaishvili v. Georgia	Case of Giorgi Nikolaishvili v. Georgia Application no. 37048/04 13.04.2009
Lillo-Stenberg and Sæter v. Norway	Case of Lillo-Stenberg and Sæter v. Norway Application no. 13258/09, 16.01.2014

4.4 Juridisk teori

Advokatforeningen. (2018). Høringssvar i *Høring – Nytt straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred.* (u.s.) Hentet fra:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---nytt-straffebud-om-befatning-med-bilder-som-er-sarlig-egnet-til-a-krenke-privatlivets-fred/id2605854/?uid=0bc1d2ba-57ca-4266-9bfa-8204d459fa08>

Boe, Erik Magnus. (2012). *Grunnleggende juridisk metode – En introduksjon til rett og rettstenkning.* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Fredriksen, Steinar. (2016). *Lovbrudd, skyld og straff – Hovedlinjer i alminnelig strafferett.* (1. utg.). Oslo: Gyldendal juridisk.

Fredriksen, Steinar. (2017). *Norm, skyldkrav og straffetrussel – Utvalgte emner fra spesiell strafferett.* (1. utg.). Oslo: Gyldendal juridisk.

Hovlid, Ellen Lexerød. (2015). *Vern av privatlivets fred.* (1. utg.). Oslo: Gyldendal juridisk.

Hovlid, Ellen Lexerød. (2016). Krenkelser ved offentliggjøring av private opplysninger og bilder på sosiale medier. *Tidsskrift for rettsvitenskap*, 129 (02-03). Hentet fra:

https://www.idunn.no/tfr/2016/02-03/krenkelser_ved_offentliggjoering_av_private_opplysninger_og_

Jongers, Maria. (2006). *Retten til eget bilde: En redegjørelse, vurdering og sammenligning av den avbildedes rettsvern etter åndsverkloven § 45 c, straffeloven § 390 og personopplysningsloven.* Oslo: Universitetet i Oslo. Hentet fra:

<https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/20783/putney.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

- Justis- og beredskapsdepartementet. (2018). *Høringsnotat om endringer i straffeloven (Bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred)* (Snr. 18/3556). Hentet fra: https://www.regjeringen.no/contentassets/31f4d50fa83942cc83f6aab8642ff0a6/horing_snotat---endringer-i-straffeloven-mv---nytt-straffebud-om-delning-av-bilder.pdf
- Matningsdal, Magnus. (2018). Kommentar til straffeloven i *Norsk lovkommentar, Gyldendal Rettsdata*. [Sitert 11.12.2018].
- Rød, Marius A. (2012). Merknad til Åndsverkloven § 45 c i *Lovdata*. [Sitert 31.01.2019].
- Sunde, Inger Marie. (2016). *Datakriminalitet – En fremstilling av strafferettslige regler om datakriminalitet*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembeter. (2018). Høringssvar i *Høring – Nytt straffebud om befatning med bilder som er særlig egnet til å krenke privatlivets fred*. (u.s.) Hentet fra: [https://www.regjeringen.no/contentassets/d9421edbc49448ab914904b142d09c4c/savt_b.pdf?uid=Vestfold, Telemark og Buskerud statsadvokatembete](https://www.regjeringen.no/contentassets/d9421edbc49448ab914904b142d09c4c/savt_b.pdf?uid=Vestfold,TelemarkogBuskerudstatsadvokatembete)
- Wegner, Rolf B. (2015). *Strafferett spesiell del*. (2. utg.). Drammen: Forlaget Vett & viten.
- Wessel-Aas, Jon. (2012). Merknad til Åndsverkloven § 45 c i *Lovdata*. [Sitert 31.01.2019].

4.5 Andre kilder

- Johansen, Anders Holth. (2014, 10. oktober). 200 000 private snapchat-bilder på avveie. *Dagbladet*. Hentet fra: <https://www.dagbladet.no/nyheter/200-000-private-snapchat-bilder-pa-avveie/60969143>
- Kripos. (2018, 8. mars). *Vi må slutte å kalle det hevnporno*. [Videoklipp]. Hentet fra: <https://www.facebook.com/KriposNCIS/videos/1839890606081885/>
- Kripos. (2019, 28. januar). Delbart? Om ulovlig bildedeling blant ungdommer. *Politiet*. Hentet fra: <https://www.politiet.no/aktuelt-tall-og-fakta/aktuelt/nyheter/2019/01/24/delbart-om-ulovlig-bildedeling-blant-ungdommer/>
- NRK. (2018). Nakenbildejegeren. [Episode fra TV-serie]. I *Viten og vilje*. Hentet fra: <https://tv.nrk.no/serie/viten-og-vilje/2018/DMTV23002318/avspiller>